

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ (КОМПАРАТИВІСТСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)

Головков Олександр Миколайович - аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету №1 Донецького юридичного інституту МВС України

УДК: 351.741

Стаття присвячена аналізу організації діяльності інституту дільничних офіцерів поліції в зарубіжних країнах та визначенню можливості запровадження їх позитивного досвіду в поліцейській системі України. В ній досліджено досвід поліцейської діяльності таких країн як Сполучені Штати Америки, Австралія, Японія, Китай, Італія, Німеччина, Угорщина, Польща, Латвія, Литва, Естонія, Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Російська Федерація, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан. Автор стверджує, що сучасна адміністративна діяльність дільничних офіцерів поліції поступово наближається до концепції демократичної поліцейської діяльності провідних країн світу.

Ключові слова: поліція, дільничний офіцер поліції, дільничний інспектор поліції, адміністративна діяльність, адміністративна дільниця.

Статья посвящена анализу организации деятельности участковых офицеров полиции в зарубежных странах и определению возможности внедрения их позитивного опыта в полицейской системе Украины. В ней исследован опыт полицейской деятельности таких стран как Соединенный Штаты Америки, Австралия, Япония, Китай, Италия, Германия, Венгрия, Польша, Литва, Латвия, Эстония, Азербайджан, Беларусь, Армения, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Российская Федерация, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан. Автор утверждает, что современная административная деятельность участковых офицеров полиции постепенно приближается к концепции демократической полицейской деятельности прогрессивных стран мира.

Ключевые слова: полиция, участковый офицер полиции, участковый инспектор полиции, административная деятельность, административный участок.

The article is devoted to the analysis of the organization the institute's activity of the police precinct officers in foreign countries and to determination the opportunity of establishing their positive experience in the Ukrainian police system. The author explores the experience of police activity in such countries as the United States of America, Australia, Japan, China, Italy, Germany, Hungary, Poland, Latvia, Lithuania, Estonia, Azerbaijan, Belarus, Armenia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan. The author proves that the modern administrative activities of police precinct officers are gradually approaching the concept of democratic policing in the leading countries of the world.

Key words: police, police precinct officer, police precinct inspector, administrative activity, administrative district.

Актуальність теми дослідження. Сучасні дослідження адміністративної діяльності Національної поліції України, особливо в умо-

вах євроінтеграційних процесів нашої країни, безумовно повинні враховувати досягнення компаративістських досліджень в цій сфері. В

юридичній літературі наголошується на тому, що наука жодної країни не може розвиватися лише на основі інформації, що утримується у межах власної правової системи. Порівняльне правознавство виводить правову науку з партикулярного становища, що перешкоджає її розвитку, на міжнародний рівень [1, с. 19], саме тому, як справедливо зазначає Є.С. Назимко «У наш час компаративістика виокремилась в окремий напрям наукових пошуків та сформувалась як метод наукового пізнання, якому властиві свої вимоги, методика, мета, завдання тощо» [2, с. 21-22]. З огляду на це, в межах дослідження адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції особливого значення набувають питання аналізу зарубіжного досвіду організації діяльності аналогічних, прототипних підрозділів поліції (міліції) різних країн світу.

Метою статті є аналіз організації діяльності інституту дільничних офіцерів поліції в зарубіжних країнах, його узагальнення та визначення можливості запровадження їх позитивного досвіду в Україні.

Виклад основного матеріалу. Дослідження прототипу інституту дільничних офіцерів поліції ми розпочнемо з аналізу країн із децентралізованою поліцейською системою, оскільки вона є суттєво відмінною від української поліцейської системи, а її вивчення дозволяє зрозуміти організацію та особливості діяльності підрозділів поліції на певній території, з урахуванням децентралізованого підходу її побудови.

Як відомо, Сполучені Штати Америки мають своєрідну поліцейську систему, яка значно відрізняється від поліцейських систем інших країн, що обумовлюється особливими процесами становлення і розвитку як самої держави, так і її державних органів. З огляду на це, визначити поліцейський підрозділ, який би був ідентичний службі дільничних офіцерів поліції України, важко. Найбільш схожими з дільничними офіцерами поліції України мають повноваження шерифські підрозділи. Як зазначає Л.Ф. Кваша більшість поліцейських органів на місцях складають шерифські підрозділи штатів і графств [3, с. 197].

Шериф є посадовою особою, який виконує в своєму окрузі певні адміністративні функції, довіреним представником поліції, що володіє широкими повноваженнями щодо забезпечення на місцях громадського порядку і безпеки, профілактики правопорушень, протидії злочинності та виконання покарань. Будучи відповідальним за стан громадського порядку на адміністративній території, шериф користується практично всіма владними повноваженнями, а його діяльність фінансується за рахунок місцевого бюджету [4, с. 45]. Отже, шериф здійснює базові поліцейські функції на території, до яких належить патрулювання, обслуговування термінових викликів громадян, розслідування злочинів. Вони забезпечують дотримання як законів штатів, так і нормативно-правових актів округів [5, с. 106]. Однак, напевно чи повноваження шерифів можна порівнювати з повноваженнями дільничних офіцерів поліції в Україні, адже їх компетенція є значно ширшою, проте певні схожі напрямки адміністративної діяльності зазначених підрозділів є схожими, зокрема, щодо налагодження зв'язків з населенням, забезпечення громадського порядку на території обслуговування тощо.

Слід відзначити, що в Австралії також відсутній інститут дільничних поліцейських. Модель діяльності їх поліції була орієнтована переважно на швидкість реагування поліцією на виклики громадян, що здійснювалося силами патрульної поліції. Проте, з часом було визнано таку модель діяльності поліції невідповідною через відсутність «поліцейської діяльності в громаді» [6, с. 211]. Прототипом діяльності служби дільничних офіцерів поліції в Австралії є започаткований комісаром Джоном Ейвері в штаті Новий Південний Уельс досвід створення поліцейських дільниць (policing «beats»)¹. В результаті чого було призначено 200 поліцейських, що здійснювали свою діяльність на поліцейських дільницях, до повноважень яких належить підтримання зв'язку з населенням на території обслуговування, підтримання громадського

¹ В поліцейській термінології «beats» - це територія і час, яке патрулюється поліцейським

порядку і створення й реалізація спільних проєктів з громадськістю з метою забезпечення безпечного середовища. Яскравим прикладом реалізованих проєктів поліції Австралії з громадськістю є такі, як «Сусідська варта» (Neighbourhood Watch), «Безпечний будинок» (Safety Houses), «Блакитні вогні» (Blue Light Discos). Слід відзначити, що і сучасна адміністративна діяльність дільничних офіцерів поліції в Україні будується відповідно до принципів взаємодії поліції і суспільства на засадах партнерства через реалізацію спільних проєктів, спрямованих на створення безпечного середовища, адже Стратегією розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року створення безпечного середовища визначено одним із пріоритетних напрямів діяльності органів системи МВС із залученням до цього процесу як територіальних громад, так і суспільства і цілому [7]. Саме тому, запозичення національною поліцейською системою прогресивних закордонних практик щодо створення спільних проєктів за участю дільничних офіцерів поліції та населення обслуговуваної ними території є першочерговим завданням їх діяльності.

Вважаємо, що поліцейська діяльність західноєвропейських країн є більш схожою з діяльністю поліції України та її структурних підрозділів, проте також має свої особливості. Проаналізуємо деякі поліцейські практики.

Найбільш чисельною та розгалуженою серед країн Західної Європи є поліцейська система Італії, яка складається з трьох різних державних інституцій, що виконують поліцейські функції: державної поліції (Polizia di Stato), Корпусу карбонерів (Arma (Corpo) di carabinieri), а також муніципальної поліції (Corpo di polizia locale). Аналіз юридичної літератури [8, с. 52-55; 9, с. 61-66] дозволяє висновувати про те, що кожна із вищенаведених поліцейських структур має певний спектр повноважень щодо охорони правопорядку і публічної безпеки, а також здійсненні адміністративної діяльності, яка полягає у «встановленні регламентації та превентивних заходів для того, щоб дії приватних осіб не наносили шкоди суспільству» [10, с. 72].

Найбільш позитивним, на нашу думку, в адміністративній діяльності поліцейських підрозділів Італії, що реалізують схожі з дільничними офіцерами поліції функції, є побудована система ранньої профілактики. Її специфічними особливостями є:

1) Суб'єкти ранньої профілактики діють в напрямку суспільної і ситуаційної профілактики злочинності.

2) Застосовується диференційований підхід до попередження злочинів в залежності від роду занять, віку, статі, приналежності до релігійної конфесії, місця проживання особи.

3) Кожен суб'єкт раннього попередження злочинів має вузьку спеціалізацію, що дозволяє зосередити сили і засоби з метою недопущення вчинення злочинних діянь і утримання рівня злочинності на соціально-прийнятному рівні.

4) Функціонують органи державної влади, які наділені координуючими повноваженнями.

5) Сім'я в Італії розглядається в якості універсального суб'єкта ранньої профілактики злочинів [11, с. 60]. Враховуючи те, що в Україні взагалі відсутня загальнодержавна концепція профілактики, як і спеціалізований нормативно-правовий акт, що визначав би основи діяльності поліції, у тому числі і дільничних офіцерів поліції, як одного із ключових суб'єктів профілактики правопорушень в Україні, досвід попередження правопорушень заснований на концепції ранньої профілактики започаткований в Італії може бути успішно використаний в Україні.

Схожими є і функції дільничних поліцейських в Німеччині, які виконує служба контактних офіцерів поліції (Kontaktbereichsbeamten), що вперше була представлена в поліції Німеччини у 1970-х роках. Контактний офіцер відповідає за конкретну адміністративну дільницю, яка за ним закріплена та виконує функції із забезпечення публічного порядку і безпеки на ній.

Як приклад, в Угорщині по всій країні була створена мережа дільничних офіцерів поліції поряд з функціонуванням відділів профілактики злочинів. В ній діє понад 1400 дільничних пунктів поліції. Як бачимо, Україна

з Угорщиною має схожу назву поліцейських, які закріплені за певною дільницею для реалізації своїх правоохоронних повноважень.

Дільничні офіцери поліції призначаються на певну дільницю, де вони повинні підтримувати зв'язок і взаємодію з місцевою громадою, допомагати їй у вирішенні проблем, пов'язаних із безпекою, і проводити заходи з профілактики злочинів через подання відповідних рекомендацій територіальній громаді щодо запобігання певним видам правопорушень [12, с. 109]. Вважаємо таку форму адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції достатньо дієвою та такою, що може бути запроваджена в Україні через те, що проблема, яка є на локальному рівні, легше за все вирішується можливостями як органів місцевого самоврядування, так і безпосередньо населенням.

Як справедливо зазначає О.С. Проневич: «Демократичні перетворення у Польщі упродовж 90-років ХХ ст. сприяли реформуванню поліції на засадах поступової децентралізації управління поліцією і впровадження елементів стратегії діяльності, ґрунтованої на взаємодії з населенням. При визначенні структури поліції було ураховано потреби територіальних громад, на теренах яких виникли дільничні осередки, уповноважені на усунення загроз для публічної безпеки і порядку на локальному рівні [13, с. 47]. Саме тому, дільничні поліцейські в Польщі мають особливий статус порівняно з іншими підрозділами поліції. Наразі територія Польщі розподілена на більше ніж 8000 тисяч адміністративних дільниць, що обслуговуються дільничними поліцейськими.

Відповідно до Закону Республіки Польща «Про поліцію» на території Польщі повітовим (міським) комендантом створюються опорні пункти дільничних [14]. Особливістю дільничних поліцейських в Польщі є те, що їх штатна чисельність може збільшуватися за ініціативою органів місцевого самоврядування (ради повіту або ради гміни) за умов, якщо фінансування на їх утримання буде забезпечене цими органами на період не менш ніж 5 років. При цьому відповідним воєводським комендантом поліції укладається договір про

таке фінансування, який затверджується Головним комендантом поліції. Як бачимо, це своєрідна модель муніципальної (місцевої) поліції, створення якої активно обговорюється і в Україні.

В умовах сучасного геополітичного стану вельми цікавим є дослідження досвіду таких країн як Китай та Японія.

В Японії прообразом дільничних офіцерів поліції та поліцейських станцій, які властиві Україні, є створені міні поліцейські дільниці з поліцейськими, що в них працюють, які в містах мають назву – кобан (koban), а в сільській місцевості – чужайшо (chuzaiso). Загальна кількість таких спеціальних поліцейських структур в країні нараховується приблизно 15600, причому переважна їх більшість є саме чужайшо – 9000, а кобан – 6600 [15]. Кобан обслуговує невеликі, дуже густонаселені райони. Наприклад, в столичному Токіо, де налічується близько 1000 кобан, середня площа якого становить близько 0,22 квадратних миль, де проживає 8500 осіб [16, с. 12]. Один кобан обслуговує приблизно шість, сім кварталів в місті. Тобто свого роду це є українською поліцейською дільницею.

Слід відзначити, що на відміну від українського законодавства, в якому відсутня обов'язковість проведення поквартирного обходу дільничними офіцерами поліції, до повноважень поліцейських кобанів та чужайшо входить обов'язкове, двічі на рік відвідування кожної домівки та суб'єктів підприємницької діяльності з метою попередження злочинності та проведення перевірок безпеки.

Недоліком діяльності японської поліцейської системи, на нашу думку, є відсутність запровадження спеціалізованих програм, проектів взаємодії поліцейських з населенням на території обслуговування, проте останнім часом цим питанням почали приділяти увагу, створюючи на місцях консультативні групи громадян для регулярного проведення зустрічей представників певних територій або сіл і місцевих органів поліції для обговорення та вирішення загальних питань і проблем й пошуку локальних рішень для їх урегулювання, які, до речі, успішно діють в інших країнах світу.

Достатньо схожою з Японією є організація прототипу дільничних офіцерів поліції в Китаї. Так, охорона громадської безпеки на місцевому рівні здійснюється відділеннями, групами, постами, поліцейськими дільницями (пайчусо) і уповноваженими громадської безпеки вуличних і квартальних адміністративних одиниць в містах і сільських населених пунктах. На поліцейській дільниці (пайчусо) здійснює свою діяльність її начальник, політрук, два-три поліцейські, які відповідають за облік населення і громадській порядок на дільниці [12, с. 122]

Цікавим в межах нашого дослідження вбачається вивчення досвіду деяких пострадянських країн (в переважній більшості тих, які обрали євроінтеграційний вектор свого розвитку) щодо організації діяльності інституту дільничних офіцерів (інспекторів) поліції (міліції), адже його формування відбувалося з урахуванням суспільно-політичних процесів, схожих з тими, що притаманні Україні.

Країни Прибалтики (Естонія, Латвія, Литва) першими з пострадянських країн проголосили європейський вектор свого розвитку, а отже і їх поліцейська система серед країн колишніх радянських республік є найбільш наближеною до європейських поліцейських систем, саме тому, дослідження їх інституту дільничних поліцейських становить інтерес щодо можливості використання позитивного досвіду цих країн в Україні.

Вельми цікавим є досвід Естонії щодо організації дільничних поліцейських, які після проведеної адміністративної реформи місцевого самоврядування змінили напрям своєї адміністративної діяльності і наразі називаються дільничний констебль (piirkonnapolitseinik). Слід відзначити, що в констебльську службу дільниці підвідомчої території окрім дільничних констеблів входять також і працівники молодіжної поліції. Як приклад, до складу Йихвіської констебльської дільниці, яка налічує 12 посад входять: керівник, дев'ять констеблів і два працівника молодіжної поліції. При чому, констеблі працюють позмінно, не тільки у службових кабінетах, а п'ятдесят відсотків службового часу

вони працюють з населенням, заявниками, здійснюють обхід території [17].

Аналіз інформації про діяльність дільничних констеблів [17; 18] дозволяє виділити такі основні напрямки адміністративної діяльності зазначених працівників поліції: забезпечення громадського порядку і протидія правопорушенням; робота за зверненнями громадян; протидія домашньому насильству; профілактична діяльність, робота з особами, що належать до «груп ризику»; взаємодія з місцевими органами державної влади, соціальними службами. Отже, як бачимо, напрямки діяльності дільничних констеблів Естонії є ідентичними напрямкам адміністративної діяльності дільничних офіцерів поліції України.

Розвиток інституту дільничних поліцейських Латвії та Литви є вельми схожим, після здобуття незалежності ці країни реформували свою поліцейську систему і відійшли від практики діяльності в ній дільничних поліцейських, проте з часом така позиція виявилася не виправданою і ці країни вимушені були відродити зазначений підрозділ поліції. Однак, і Латвія, і Литва постійно веде пошук щодо запровадження нових прогресивних моделей діяльності дільничних поліцейських.

Так, відповідно до запровадженої моделі в Литві об'єднано сили громадської (в особі дільничних поліцейських, які мають назву *rajonu policijos komisariatai*) і кримінальної поліції (в особі слідчих) і створені відділи реагування і діяльності [19]. В Литві, як і в багатьох інших країнах впроваджується модель «Безпечне сусідство», заснована на співпраці дільничних поліцейських, місцевої влади та населення, проте, як і в Україні до сих пір чіткої її загальнодержавної концепції не вироблено.

В Латвії прототипом дільничного офіцера поліції є інспектор державної поліції порядку, який в межах своєї компетентності представляє державну владу на довіреній йому території. Згідно із законодавством дільничний повинен проводити заходи із забезпечення громадського порядку, запобігання та розкриття злочинів та інших правопорушень.

Територія обслуговування інспектора державної поліції порядку визначається залежно від адміністративно-територіального розподілу, площі території, чисельності та щільності населення, криміногенної ситуації і інших чинників, проте в середньому на одній дільниці мешкає приблизно 3000 населення, тому, на відміну від інших працівників поліції, дільничний інспектор підтримує тісний зв'язок з населенням, безпосередньо спілкуючись з жителями. До його основних обов'язків належить: забезпечення громадського порядку, превентивна робота, прийом жителів, розгляд заяв, скарг, пропозицій, розслідування і розкриття кримінальних злочинів, а також адміністративних правопорушень [20]. Проте, вже з 01 січня 2017 року так само, як і дільничних поліцейських Литви, державну поліцію порядку Латвії звільнили від обов'язків здійснювати досудове розслідування. До речі, в Україні від такої практики відійшли ще у 2010 році, прийнявши нове Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України, яке ліквідувало обов'язки зазначених підрозділів проводити передбачене кримінально-процесуальним законодавством України дізнання за справами, які перебувають в його провадженні. На наш погляд, такий крок є виправданий з точки зору позбавлення служби дільничних поліцейських не властивих їм функцій і спрямування їх діяльності на налагодження ефективної роботи з населенням на території обслуговування, що є головним призначенням зазначених підрозділів.

Що стосується інших країн – пострадянських республік таких, як Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Російська Федерація, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан, то в них як і в Україні зберігся інститут дільничних, проте, як показав аналіз їх відомчого законодавства [21-28] назва зазначених працівників поліції відрізняється. Так, в одних країнах (Білорусь, Таджикистан) залишилася радянська концепція назви таких підрозділів - дільничний інспектор міліції, ряд країн (Азербайджан, Казахстан, Туркменістан), реформували міліцію в поліцію,

отримали дільничних інспекторів поліції, окремі країни (Киргизстан, Російська Федерація) перейменували їх в дільничні уповноважені поліції, в Узбекистані – це старші інспектори і інспектори з профілактики опорних пунктів органів внутрішніх справ [29], а в Молдові – інспектори поліцейської дільниці [25]. Як бачимо з проаналізованих країн тільки Україна у чинному відомчому законодавстві закріпила поняття «дільничний офіцер поліції». Не дивлячись на різницю в назві, всіх їх, як і в інших країнах світу характеризує прив'язка до обслуговування певної території, яка класично має назву адміністративна дільниця.

Слід відзначити, що на пострадянському просторі навантаження на працівників зазначених підрозділів і відповідно територія обслуговування залежить від кількості населення і ці норми є неоднаковими. Як приклад, в Казахстані межі адміністративної дільниці, що обслуговується, і штатна чисельність дільничного пункту поліції визначається начальником місцевої поліцейської служби, аналогічно, у кожному конкретному випадку з урахуванням особливостей певної території визначаються адміністративні дільниці і в Російській Федерації, і в Узбекистані. Дільничні в Туркменістані обслуговують 2500-3000 тис. осіб не залежно від належності до міської чи сільської місцевості, проте в інших країнах різниця є. Так, в Таджикистані у місті дільничний інспектор міліції обслуговує 3,5-5 тис. населення, в сільській 8-9 тис.; в Азербайджанській Республіці – 6-7 тис. у містах та 8-9 тис. у сільській місцевості. Найменша чисельність мешканців території, закріпленої за дільничним інспектором міліції, встановлена в Республіці Білорусь, де у містах вони обслуговують територію з населенням не більше 3 тис. осіб, а у сільській місцевості – 1,5 тис., до того ж за старшими дільничними інспекторами як правило, закріплюється адміністративна дільниця з найменшою кількістю населення.

Аналіз нормативно-правових актів [21-28] пострадянських країн свідчить, що повноваження дільничних інспекторів (уповноважених) поліції (міліції) є практично ідентич-

ними до повноважень дільничних офіцерів поліції України.

Однак, в деяких з проаналізованих країн є особливі повноваження не властиві національній правозастосовній практиці. Так, як приклад, в окремих країнах (Казахстан, Киргизстан, Російська Федерація) дільничні інспектори (уповноважені) поліції мають повноваження щодо здійснення досудового розслідування за окремими категоріями справ; проведення освідчування осіб на предмет встановлення факту сп'яніння (Казахстан); з метою попередження та розкриття злочинів, розшуку злочинців, що приховуються, з дотриманням вимог законодавства проводити оперативно-розшукові заходи (Таджикистан).

Позитивно слід оцінити започатковані Міністерством внутрішніх справ Азербайджанської Республіки ще у 2007 році заходи щодо удосконалення діяльності підрозділів дільничних інспекторів поліції. Так, відповідно до розпорядження Президента Азербайджану «Про удосконалення діяльності дільничних пунктів» [30] в межах реалізації Державної програми удосконалення діяльності органів поліції на 2004-2008 роки на підставі прогресивного досвіду адміністративно-правового статусу працівників поліції, що виконують функції схожі з дільничними інспекторами 20 країн світу, у тому числі Туреччини, Великобританії, Італії, Австрії і Ізраїлю було запроваджено у всіх територіальних органах поліції посаду «дільничний начальник», під керівництвом якого працюють 2-3 дільничних інспектора поліції, працівники патрульно-постової служби і інспекції у справах неповнолітніх.

В результаті проведених заходів в Азербайджані було значно розширено адміністративно-юрисдикційні повноваження начальників дільниць. Так, зазначеним посадовим особам було надано повноваження щодо притягнення до адміністративної відповідальності за 40 статтями Кодексу адміністративних проступків [31]. Слід відзначити, що розгляд таких категорій справ раніше належав до повноважень начальників поліції міста чи району. Така практика, на нашу думку, є ви-

правданою, адже дозволяє значно зменшити навантаження на керівників територіальних органів поліції та цілком може бути запозичена в правозастосовну практику дільничних офіцерів поліції України.

Ми вважаємо, що при реформуванні служби дільничних офіцерів поліції, створенні поліцейських станцій в Україні, зазначений досвід може бути запозичений і в нашій державі. Слід відзначити, що запровадження поліцейських станцій в населених пунктах дозволить забезпечити постійним поліцейським обслуговуванням навіть віддалені території, що обслуговуватимуться дільничними офіцерами поліції, а населення отримує доступ до поліцейських послуг відповідно до нових принципів діяльності Національної поліції України.

Висновки. Аналіз зарубіжного досвіду організації діяльності аналогічних, прототипних підрозділів поліції (міліції) різних країн світу службі дільничних офіцерів поліції України дозволяє стверджувати, що аналог зазначених підрозділів є в усіх проаналізованих нами країнах світу, до того ж всіх визначених підрозділів характеризує прив'язка до певної території обслуговування та тісний взаємозв'язок з населенням, що на нашу думку, і є головними маркерами, що характеризують діяльність зазначених посадових осіб поліції. Маючи різне законодавство, різні традиції і історичний досвід державотворення, проаналізовані нами зарубіжні країни сформували доволі дієві підрозділи поліцейських систем для забезпечення громадського порядку, охорони прав і свобод громадян, протидії злочинності на місцевому рівні, тобто в межах певних територій обслуговування прототипних адміністративним дільницям в Україні із запровадженням інноваційних механізмів діяльності працівників поліції з метою підвищення ефективності громадської безпеки та налагодження тісної співпраці з місцевим населенням для задоволення їх потреб в поліцейських послугах.

Крім того, практично в усіх досліджених нами країнах поліцейські практики діяльності зазначених підрозділів та загальна концепція організації діяльності поліції дотримуєть-

ся принципу переходу від концепції поліцейської діяльності, заснованої виключно на правоохоронному підході, до концепції превенції та надання поліцейських послуг населенню. Діяльність дільничних поліцейських будується на засадах роботи поліції з населенням за місцем їх мешкання.

Враховуючи це, можемо стверджувати, що сучасна адміністративна діяльність дільничних офіцерів поліції поступово наближається до концепції демократичної поліцейської діяльності провідних країн світу.

Література

1. Корчевна Л. Українське право і романо-германська традиція. *Право України*. 2004. №5. С. 19-22.
2. Назимко Є.С. Зарубіжний досвід кримінально-правової регламентації інституту покарання неповнолітніх : монографія. К. : КНТ, 2015. 368 с.
3. Кваша Л.Ф. Особенности правового статуса шерифа и его значение для правового регулирования деятельности местной милиции. *Местное самоуправление: теория и практика: Труды Академии управления*. М., 1998. С. 197-202.
4. Зиядуллаев М.З. Зарубежный опыт системы охраны общественного порядка и профилактики правонарушений в населенных пунктах. *Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения*. 2017. №2(63). С. 42-47.
5. Курлович П.Н. Полиция в правоохранительной системе США. *Вестник Казанского юридического института МВД России*. 2013. Т. 1. № 12. С. 104-110.
6. Barbara Etter and Mick Palmer *Police Leadership in Australasia*. The Federation Press. 336 с.
7. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 1023-р. Офіційний вісник України. 2018. № 23. Ст. 808.
8. Лимаренко А., Забелина Д. Полиция и карабинеры в Италии. В сборнике: *Евразийская интеграция: материалы III междуна-*
- родной научно-практической конференции. 2016. С. 52-55.
9. Касаткина А.А. Полиция и жан-дармерия в государственном механизме Итальянской Республики. *Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России*. 2012. Т. 54. № 2. С. 61-66.
10. D'Orsi A. *Il Potere Repressivo*. La Polizia. Milano, 1982. 363 P.
11. Каширина О.Н. Концепция ранней профилактики преступности в Итальянской Республике: содержание, субъекты. *Инновационная экономика и право*. 2016. № 1 (2). С. 57-66.
12. Асямов С.В., Миразов Д.М., Таджиев А.А., Якубов А.С. Полиция зарубежных стран: система организации и опыт профессиональной подготовки кадров : учебное пособие. Ташкент: изд. «Fan va texnologiya», 2010. 452 с.
13. Проневич О.С. Реформування національних поліцейських систем Німеччини та Польщі у 90-х роках ХХ ст.: стратегічні напрями і результати. *Право і безпека*. 2011. № 1 (38). С. 44-48.
14. О Policji : Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. URL: <https://www.lexlege.pl/ustawa-o-policji/>
15. David Bayley *The State of the Art in Community Policing: an International Perspective*. URL: <https://aic.gov.au/sites/default/files/publications/proceedings/downloads/05-bayley.pdf>
16. *Forces of Order Policing Modern Japan*, Revised edition David H. Bayley (Author) 240 с.
17. Клыга З. Давно хотелось познакомиться. *Инфопресс*. 2012. №38. URL: http://www.inforing.net/publications/infopress/news-johvi.php?ELEMENT_ID=33850
18. Kes on piirkonnapolitseinik ja mis tööd ta teeb. URL: <http://politseijapiirivalvetoo.blogspot.com/2017/10/kes-on-piirkonnapolitseinik-ja-mis-tood.html>
19. Apylinkės inspektorių nebėra, bet policijos bus. URL: <http://www.skrastas.lt/?data=2016-09-22&rub=1065924812&id=1474477804>
20. Участковый инспектор: и посоветует, и преступление раскроет. URL: <http://www.mklat.lv/obschestvo/36667-uchastkovyj-inspektor-i-posovetuet-i-prestuplenie-raskroet>

21. Приказ МВД Азербайджанской Республики от 25 июня 2009 г. №356 «Об утверждении Положения «Об административном участке». *Сборник нормативно-правовых документов, регламентирующих деятельность начальников участков полиции в органах внутренних дел Азербайджанской Республики*. Баку, 2009.

22. Об утверждении инструкции по организации деятельности участкового инспектора милиции: приказ Министерства внутренних дел Республики Беларусь 24 января 2012 года №20. URL: http://bii.by/tx.dll?d=345680&links_doc=33384&links_anch=864

23. Об утверждении Правил организации деятельности участковых инспекторов полиции, ответственных за организацию работы участкового пункта полиции, участковых инспекторов полиции и их помощников : Приказ Министра внутренних дел Республики Казахстан от 29 декабря 2015 года № 1095. *Казахстанская правда*. 01 сентября 2016 г. № 167.

24. Об утверждении Наставления по организации деятельности участкового уполномоченного милиции : приказ Министерства внутренних дел Киргизской Республики от 14 декабря 2015 года № 1211.

25. Dspre aprobarea Instrucțiunilor "Cu privire la activitatea inspectorilor de sector de poliție" : ordinul MAI RM Nr.244 din 10.10.1994.

26. Об утверждении Положения участковых инспекторов милиции : приказ Министерства внутренних дел Республики Таджикистан за №10 от 23 февраля 2013 года.

27. Вопросы организации деятельности участковых уполномоченных полиции : Приказ МВД РФ от 31 декабря 2012 г. №1166. Российская газета. 27 марта 2013 г. №65.

28. Об органах внутренних дел: Закон Республики Узбекистан от 12 августа 2016 года. Собрание Законодательства Республики Узбекистан. 2016. №38. Ст. 438.

29. Положение об опорном пункте органов внутренних дел, утвержденное постановлением Президента Республики Узбекистан от 18 апреля 2017 года №ПП-2896. URL: http://www.lex.uz/pages/GetAct.aspx?lact_id=3175734#3176693.

30. Об усовершенствовании деятельности участковых пунктов: Распоряжение Президента Азербайджанской Республики от 12 марта 2007 № 2027. URL: <https://legalacts.az/en/document/18891>

31. Сообщение Пресс-службы Министерства внутренних дел / Официальный сайт Министерства внутренних дел Азербайджанской Республики. URL: <http://www.mia.gov.az/?preview/ru/news/view/658/>.